

Pozharytska Olena. To Tell a Good Man by his Words: Lingual-and-Pragmatic Peculiarities of the Main Character's Speech in the "Western" Novels. The work is dedicated to the problem of pragmatic peculiarities of speech in the aspect of differentiating between positive and negative characters in the American "western" novels. Man takes in the surrounding world in and other people marking them as negative or positive personalities, correspondingly. Every nation has its own understanding of good and bad and these concepts are obligatory reflected in speech of the native speakers. The author argues that there are distinctions in the pragmatic orientation of speech of a positive and a negative personality. Social determination of language presupposes studying syntactic phenomena from the point of view of their functioning in the process of speech. The actual material of investigation is represented by 6,000 speech samples taken from the original American novels in the genre of "western". Picking the "western" novels for the field of analysis is motivated by the main genre feature of such literary works which postulate a strict and rigid division of all personages into representatives of positive and negative moral positions and ideals. Grounding on the theory of correlation of one's inner world and one's utterances, the author compares personage parties of the main positive and the main negative characters in the aspect of their pragmatic orientation. The investigation results in the conclusion that the positive characters' speech has evident differences from that of their opponents. Both types of characters are easily recognised by their interlocutors and by the readers on the level of their preference in choosing a certain type of the speech act.

Key words: speech act, pragmatic peculiarities, positive character, negative character, "western" novel.

Стаття надійшла до редколегії
13.01.2015 р.

УДК 811.111:81'373.7:008

Олена Решетова

Соматичний код культури в англомовній картині світу

У статті досліджено соматичний код культури в процесах мовної концептуалізації в англомовній картині світу та його вплив на світогляд відображення культури в мовах. Осмислення коду культури здійснюється за допомогою мови культури. Мову трактуємо не тільки як продукт людської діяльності, але і як засіб спілкування, засіб збереження або формування людського досвіду, знань, культури. Основна увага спрямована на метафоричне використання соматизмів. Назви частин тіла людини як елементи лексичної системи мови найдавніші й часто вживані, таку лексику називають соматичною. Одна з найдавніших універсальних груп слів у всіх мовах світу створює соматичний код культури. Фразеологізми із соматичним компонентом відображають поведінку, характер, риси, психічне та соціальне становище людини, фізичні якості індивіда, що накладає особливий акцент на код культури, який можна вважати базовим, тому що споконвіку тіло людини було джерелом пізнання й осмислення світу. Зроблено висновок, що код культури не може відображати історичні події чи соціальні процеси, але містить побутові ситуації чи морально-етичні, трудові, інтелектуальні емоційні характеристики індивіда.

Ключові слова: соматизм, фразеологізм, соматичний код культури, образність, культура, метафоричність, антропоцентричність, англомовна картина світу.

Постановка наукової проблеми та її значення. Соматична лексика (соматизми) актуальна з огляду на прагнення встановити зв'язки між людиною та об'єктами номінації, вона дає змогу розв'язати певне коло антропоорієнтованих проблем із погляду їх зв'язків зі свідомістю національно-мовного колективу та в різних аспектах їхнього функціонування в кодах культури. Новизна дослідження полягає в аналізі соматичного коду культури англійської мови.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Фразеологію досліджували й досліджує дуже багато лінгвістів. Серед найбільш відомих учених – В. В. Виноградов, О. В. Кунін, В. П. Жуков, В. Н. Телія, Н. М. Шанський, М. М. Амосова, А. М. Бабкін, А. И. Смирницький, Л. П. Сміт, А. Сеше та ін. Використовуючи назви частин тіла в переносному значенні – як порівняння, метафори, ідіоми, прислів'я, люди намагаються повніше передати свої думки, більше враження від сказаного, створюючи певний код культури. Спробуємо зрозуміти та визначити таке поняття, як *код культури*, відповісти на запитання:

що є культура для кожної конкретної людини, як вона зберігається в її свідомості, як фіксується в мові та мовній свідомості, як виявляється в поведінці людини [7].

Культурний код – це система знаків матеріального й духовного світу, які стали носіями культурних смислів; «у процесі освоєння людиною світу вони втілили в собі культурні смисли, які «прочитуються в цих знаках». Культурний код транслює основні світоглядні орієнтири того чи того народу [6, с. 30–33].

В. В. Красних наводить трохи інше тлумачення терміна, уважаючи, що код культури може бути визначений як «сітка», яку культура «накидує» на навколишній світ, членує, категоризує, структурує та оцінює її [7].

Дослідниця виділяє декілька кодів культури, але на перше місце виносить соматичний (тілесний) код, тому що вважає його найбільш стародавнім серед наявних:

- соматичний (тілесний);
- просторовий;
- часовий;
- предметний;
- біоморфний;
- духовний.

З пізнання самого себе людина почала осягати навколишній світ. Але водночас В. В. Красних указує, що жорстких кордонів між культурами немає та бути не може: так, соматичний (тілесний) зумовив просторовий, просторовий-часовий, якоюсь мірою його зумовивши. Соматичний код використовують для опису просторів, просторові ж відносини, переносять на часові.

Мета статті – дослідити соматичний код культури та його фразеологічну презентацію в англомовній картині світу, з'ясувати поняття *соматичний код культури*, у якому відображено функції різних частин тіла, культурно значущих асоціацій, викликаних концептуальними переносами. Серед завдань статті – проаналізувати наявні класифікації соматичних фразеологізмів; дослідити значення найбільш продуктивних фразеологічних одиниць із соматичним компонентом; визначити, чим відрізняється соматичний код культури в англомовній картині світу.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Предметний код зумовлює духовний і є первинним щодо нього, він пов'язаний предметами, що заповнюють простір і належать до навколишнього світу. Часовий код культури відображає рух людини за часовою віссю та проявляється в ставленні людини до часу. Від одиниці виміру (рік, місяць, тиждень, година секунда...) до поняття вічності.

В. А. Яшманова слушно наголошує: частини тіла людини, безсумнівно, належать до так званої групи «первинних інструментів», оскільки очевидний їх тісний зв'язок із суб'єктом [13].

Учені визнають, що проведення паралелей між реальним світом і відображенням його мовними засобами через соматизми не випадкове, оскільки семантична інформація, передана досліджуваними словами, є вказівкою на певні об'єкти навколишнього реального світу. За допомогою мови, слова людина не тільки відображає процеси реального світу та світу суб'єктивної оцінки, емоцій і почуттів, а й сама є однією з ланок цього світу [2].

В. А. Власова пише: «До сих пір не виявлено народу, який не вмів би називати деяких частин тіла: голову, руку, ногу, око, вухо, рот... соматизми є колом необхідних у будь-якому людському суспільстві понять і відносин, без яких важко собі уявити людську мову», зазначаючи, що соматичну лексику відрізняє «висока частотність вживання і розвинена полісемія» [5].

Є декілька класифікацій соматизмів. Наприклад, А. Д. Райхштейн за семантичними ознаками виділяє десять лексико-семантичних груп соматизмів: характер, фізичний стан, відчуття-стан, відчуття-відношення, якісна характеристика людини, розумова діяльність, портрет, дії і вчинки людини, соціальне становище, ступінь віддаленості від об'єкта. Виділені лексико-семантичні групи дають змогу диференціювати і загальні риси, властиві всьому мовному колективу, і специфічні особливості фразеологізмів-соматизмів у різних мовах [11, с. 74–85].

Ю. Д. Апресян та В. Ю. Апресян виділяють сім систем, функціонування яких відбувається за участі якого-небудь органу або органів:

- 1) сприйняття (органи тіла «сприймати»);
- 2) фізіологія (тіло загалом, «відчувати»);

- 3) моторика (частини тіла, «робити»);
- 4) бажання (воля, «хотіти»);
- 5) інтелект (розум, «думати про»);
- 6) емоції (душа, «відчувати»);
- 7) мова (мова, «говорити») [4].

А. Н. М. Шанський наводить як ядро соматичної лексики тільки три розряди назв:

1) загальні позначення тіла / частин людського тіла й назви, пов'язані зі специфікою чоловічого й жіночого тіла;

2) позначення внутрішніх органів, які забезпечують життєздатність і життєдіяльність людського організму;

3) позначення матерії (субстанції) тіла людини та її органів [12, с. 104].

Відомо, що в соматичному або тілесному коді особливе місце займають символні функції різних частин тіла. Наприклад, у ролі символу людини як такої або її ознакою можуть виступати: *head, finger, foot* та ін.

Проаналізуємо такі фразеологізми, які в англійській мові включають у себе частини тіла, наприклад, *head*: 1) *head and shoulders above* – very much better than (на голову вищий, набагато кращий у якому-небудь відношенні); 2) *to shout one's head off* – to shout repeatedly, for a long time, loudly (на все горло, дуже голосно); 3) *to talk one's head off* – to talk a great deal (молоти язиком, вести несерйозні, беззмістовні розмови, пусті балачки, базікати; говорити швидко, безупинно); 4) *to give someone his or her head* – to allow someone to proceed as he or she wishes, give someone freedom (дати волю комусь, не обмежувати кого-небудь у діях, учинках, виявленні почуттів); 5) *to go over somebody's head* має значення “to be too difficult for someone to understand” та “to do something without discussing it with a particular person or organization first” [17]. Тобто ми можемо зрозуміти, що *head* має і позитивне значення чогось набагато кращого, або голоснішого, і негативне – вести пусті балачки.

А. Вежбицька тлумачить англійське слово *head* так: “head – a part of person's body: this part is above all the other parts of body: when a person thinks, something happens in this part”, тобто вважає цю частину тіла найважливішою [3].

Розглянемо фразеологізми, які в англійській мові включають у себе частину тіла *finger* (палець/*finger*: *butter – fingers* – розм. тухлій, недотепа; *light-fingered gentry* – жарг. кишенькові злодії), що найчастіше використовують на позначення ставлення до праці, цікавості, уважності та сміливості. Наприклад: *not to lift a finger* – not to help someone to do something, usually because you are lazy (пальцем не ворухнути – зовсім нічого не зробити для здійснення чого-небудь); *to wind somebody around your little finger* – to be able to persuade someone to do anything you want (обвести круг пальця – спритно обдурити, перехитрити кого-небудь), тобто значення негативне. А в наступних прикладах як сигнал: *to put a finger to one's lips* – to signal to a person to be quiet by putting one's first finger upward on one's lips (підносити палець до вуст – як знак, що потрібно перестати говорити чи зберігати тишу); *to get/pull one's finger out* – to stop wasting time and start working, especially quick and eager (тексти кризь пальці – швидко, марно, без усякої користі втрачатися, витрачатися).

Компоненти-соматизми *nose* та *ear* найчастіше трапляються у фразеологічних одиницях, значення яких – отримання певної інформації (уважність, цікавість) [17].

Ще один компонент-соматизм, який часто використовується в соматичних фразеологізмах – це *foot (feet)*, наприклад: *to stand on one's own feet* – to act or behave independently (звестися на власні ноги), підрости, зробитися дужим, самостійним; одужати після хвороби; досягти певного рівня розвитку, зміцнитися; *to start off the right foot* – розпочинати дружні стосунки; *to think on one's feet* – to react quickly, be mentally agile (думати на ходу, не відриваючись від якоїсь справи); позначає рухову діяльність людини (одужання, допомога, пригнічення); ступня / *foot*: *black foot* – dial. сват, сваха; *pussy foot* – розм. обережна людина. Тобто *foot (feet)* використовується для позначення міцної основи та швидкості, у тому числі навіть ментальної [17].

Найбільш продуктивні соматизми, що позначають частини тіла, функції яких в організації людини найбільш ясні, з цим же пов'язана легкість їх переосмислення. Людина пізнає навколишній світ через відчуття за допомогою різних органів (вухо, око, язик, ніс), здійснює різноманітні дії за допомогою рук, ніг, голови, плечей. Як показано вище, до соматичних фразеологізмів належать і ті, що позначають емоції. Соматичні фразеологічні одиниці, які виражають емоції людини та її ставлення

до навколишнього середовища, відображають традиційну символіку, пов'язану із частинами тіла, часто виявляючись або описами характерних станів (радість, здивування), або продуктом повного переосмислення описів різних ситуацій [13, с. 98–106.]

Соматичний код будь-якої мови пов'язаний із проблемою мовних універсалій, адже семантична, граматична, функціональна ідентичність і власне соматизмів, і тих одиниць, компонентами яких вони є, зумовлюється загальнолюдською однаковістю функцій частин тіла людини, ідентичністю емоцій, психічних переживань, відчуттів, кінетики, міміки тощо.

Соматичний код культури – надзвичайно цікавий і самотній мовний пласт, виявляє специфіку світосприйняття носіїв мови та культури. Існування цього коду універсальне. Однак соматичні коди різних лінгвокультур, прагнучи до збереження універсальних рис, відрізняються національною своєрідністю. Частина тіла, відіграючи символічну роль у міфопоетичній картині світу, є еталонними носіями тих чи тих якостей людини, відображають досвід народу, який говорить цією мовою. Наприклад, в англійській лінгвокультурі живіт символізує хоробрість і рішучість: *have the stomach for something, a strong stomach, get enough guts to do smth.* У слов'янській лінгвокультурі живіт – це, як засвідчує внутрішня форма слова, життя. Це уявлення про живіт відображене в образі фразеологізмів: покласти живіт за кого-небудь; класти душу та живіт; дарувати живіт; не на живіт, а на смерть; не шкодувати живота свого [16].

В англійській культурі рот позв'язувався з говорінням та мовленням: відкрити рот «заговорити», *keep one's mouth shut "keep quiet"*, передавати з вуст в уста «поширювати слух, вести», *by word of mouth "orally"*, золоті уста «про красномовному людину», *big mouth "loquacious"*.

Рот, особливо відкритий, асоціювався з плітками та балаканиною: *великої треба хустки, щоб зав'язати людям усти.* Тема «замикання» чужих злих ротів – одна з найпопулярніших у змовах, оберегах і прокльонах. Значною мірою вона заснована на метафоричному ототожненні рота із замком, який можна замкнути та відімкнути: *чужий рот не свої ворота, не зачиниши; рот не город, або не зачиниши воріт* [1, с. 481].

В англійських фразеологічних одиницях рот, як орган мови, пов'язаний із цілим спектром значень: пустою балаканиною (*run off at the mouth, diarrhea of the mouth*), хвастоцями (*be a loud mouth, shoot off one's mouth*), безтактністю (*foot in one's mouth*), лайкою (*to rail full mouth, foul-mouthed, (Do) you eat with that mouth?*), нещирістю (*talk out of both sides of your mouth, mealy-mouthed, butter would not melt in one's mouth*).

В англійських ідіомах із компонентом *back* на перший план висувається ідея уразливості спини: *watch one's back, with one's back up against the wall, stab one in the back.* Але іноді спина може слугувати підтримкою та опорою: *have somebody at one's back.* Спина в англійській лінгвокультурі також символ сили та важкої роботи: *strong backs, put one's back into it.*

В англійській мові місце впадіння річки (в іншу річку, озеро або море): асоціюється з ротом, «гирло» (від «горло»), у близькоспорідненій російській – «усть» (від «уста»), в англійській – «*mouth*» («рот»), в іспанській – «*boca*» («рот, уста; вхід у закрите приміщення»). Аналогічним прикладом може слугувати і спосіб номінування, скажімо, нижньої частини гори чи пагорба, який пов'язаний із лексемами нога, ступня, основа, опора, підґрунтя, «*foot*» – «нога», «стопа» of mountain. Соматичні стереотипи, символи, образи, еталони в англійській мові виступають стимулятором емоційної реакції та є основою експресивного значення мовної одиниці, що відображає особливості колективної свідомості народу, тобто є етноспецифічними.

Використовуючи назви частин тіла в переносному значенні як порівняння, метафори, в ідіомах, прислів'ях, люди намагаються повніше передати свої думки чи справити більше враження від сказаного. Носії мови за допомогою слів називають їх органи, для опису самих різних сфер дійсності, включаючи емоції. Із власним тілом людини порівнюють щось максимально знайоме, наприклад вислів – *to have something at ones fingertips* – знати, як свої п'ять пальців – говорить саме за себе.

Як зазначали вище, семантика багатьох фразеологічних одиниць із компонентом-соматизмом *hand* пов'язана з діяльністю людини (праця, допомога, влада, власність, сила, насилля). Наприклад: *hand*: *a cool hand* – нахаба; *a fresh hand* – недосвідчена людина; *a man of his hands* – заст. хоробрий, мужній чоловік; *a numb hand* – незграбна людина, тухтій; *an old hand* – досвідчена людина; *a man of his hands* – хоробрий, мужній чоловік.

Відповідно до даних Оксфордського словника ідіом (*The Oxford Dictionary of Idioms*) у мовах, яких порівнюють, на першому місці для утворення фразеологізмів виявляються слова, що означають руку, очі, голову [17]. Фразеологізми з особливою культурно-специфічною семантикою відобража-

ють і передають спосіб життя та спосіб світобачення, характерні для лінгвокультурної спільності. Вони є, за словами А. Вежбицької, понятійні знаряддя, що відображають минулий досвід суспільства відносно дій та роздумів про різні речі певними способами; і вони сприяють увічненню цих способів. Відповідно, як суспільство змінюється, указані знаряддя можуть також поступово видозмінюватися і відкидатися [3].

Слушна думка про те, що культура кожного народу представлена різними сферами. Вона включає традиції, побут, одяг, економіку, науку, мистецтво, релігію тощо, які реалізуються у вигляді системи кодів культури. Код культури – це макросистема характеристик об'єктів картини світу, об'єднаних спільною категоріальною властивістю; це певна понятійна сітка, використовуючи яку, носій мови категоризує, структурує й оцінює навколишній і свій внутрішній світи [10, с. 125].

У сучасній лінгвістиці набуло широкого поширення запропоноване В. В. Красних поняття культурного коду як «сітки», яку культура «накидує» на навколишній світ, членує, категоризує, структурує та оцінює його» [8, с. 5–6]. Використання культурних кодів у контрастивних дослідженнях зумовлюється їх універсальністю, оскільки, на думку В. В. Красних, коди культури універсальні за своєю природою та властиві людині як *homo sapiens*.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Осмислення коду культури здійснюється за допомогою мови культури. Людське тіло вважають базовою концептосферою свідомості. Людина як духовна й тілесна істота – головний об'єкт національної культури. Здавна людина проектує будову й особливості власного тіла на світоустрій, «олюднюючи» його, що зумовлює код, який формує колективну свідомість. Соматичний код культури в мовній картині світу – достатньо складний феномен, який визначається специфічними ознаками: антропоцентричністю, фрагментарно-вибірковим характером, символічністю, метафоричністю.

Фразеологізми із соматичним компонентом відображають поведінку, характер, риси, психічний або соціальний стан людини, фізичні якості індивіда, що накладає особливий акцент на код культури, який можна вважати базовим, тому що споконвіку тіло людини було джерелом пізнання та осмислення світу.

Узагальнивши викладене, наголосимо: широке вживання соматизмів у складі фразеологічних одиниць значною мірою зумовлено тим, що соматизми – один із найдавніших шарів у лексиці різних мов і входять в ядро основного складу словникового фонду мови. Тема людського фактору в мові останнім часом набуває все більшої актуальності, що засвідчує важливий методологічний зсув, який намітився в сучасному мовознавстві.

Перспективним убачаємо дослідження соматичної ідіоматики, яка віддзеркалює специфічні, культурно-національні особливості різних лінгвокультурних кодів, мовних ареалів тієї чи тієї мови.

Джерела та література

1. Агапкина Т. А. Славянские древности: этнолингвистический словарь / Т. А. Агапкина : в 5-ти т. Т. 4 : П (Переправа через воду). – С (Сито). – М. : Междунар. отношения, 2009. – 656 с.
2. Беличенко Е. А. Функционально-грамматическое варьирование лексем со значением частей тела человека (на примере существительных и глаголов *back, hand, head* и *shoulder*) : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Беличенко Елена Александровна. – СПб., 1999. – 69 с.
3. Вежбицкая А. С. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики / А. С. Вежбицкая. – М. : Языки славян. культуры, 2001. – 272 с.
4. Верещагин Е. М. Лингвострановедческая теория слова / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – М. : Рус. яз., 1980. – 320 с.
5. Власова Н. А. Фразеологическое гнездо с вершиной «глаз» в общенародном языке и говорах : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Н. А. Власова. – Орел, 1997. – 27 с.
6. Ковшова М. Л. Культурный код» как элемент культурной интерпретации фразеологизмов в лингвокультурологической парадигме исследования / М. Л. Ковшова // Знание. Язык. Культура : материалы Междунар. науч. конф. – Тула : Петровская Гора, 2007. – С. 30–33.
7. Язык, сознание, коммуникация : сб. ст. / отв. ред. В. В. Красных, А. И. Изотов. – М. : МАКС Пресс, 2001. – Вып. 19. – 164 с.
8. Красных В. В. Коды и эталоны культуры (приглашение к разговору) / В. В. Красных // Язык, сознание, коммуникация. – 2001. – Вып. 19. – С. 5–19.
9. Островская Т. Р. Повтор фразеологических единиц как средство интеграции сверхфазовых единств : на материале худож. произведений англ. и амер. авторов : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Островская Татьяна Рауфовна. – М., 1996. – 276 с.

10. Пименова М. В. Концептуальные исследования. Введение : учеб. пособие / М. В. Пименова, О. Н. Кондратьева. – М. : ФЛИНТА ; Наука, 2011. – 176 с.
11. Райхштейн А. Д. Сопоставительный анализ немецкой и русской фразеологии / Александр Давидович Райхштейн. – М. : Высш. шк., 1985. – 208 с.
12. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка / Н. М. Шанский. – М. : Высш. шк., 1985. – 160 с.
13. Чайко Т. Н. Названия частей тела как источник метафоры в апеллятивной и ономастической лексике / Татьяна Николаевна Чайко // Вопр. ономастики. – Свердловск : [б. и.], 1974. – № 8–9. – С. 98–106.
14. Яшманова В. А. Инструментальность и субъективно-объективные отношения / Виктория Александровна Яшманова // Теория функциональной грамматики. – СПб. : [б. и.], 1992. – С. 178.
15. Longman Dictionary of Contemporary English [Electronic resource]. – Longman, 1996 // Национальный корпус русского языка. – Mode of access : <http://ruscorpora.ru/index.html>
16. Longman Dictionary of English Idioms. – Longman, 1996. – 388 p.
17. The American Heritage Dictionary of Idioms. – Boston ; New York ; Houghton Mifflin Company, 1997. – 730 p.

Решетова Елена. Соматический код культуры в англоязычной картине мира. В статье исследуется соматический код культуры в процессах языковой концептуализации в англоязычной картине мира и его влияние на мировоззрение отображения культуры в языках. Осмысление кода культуры осуществляется с помощью языка культуры. Язык рассматривается не только как продукт человеческой деятельности, но и как средство общения, средство сохранения или формирования человеческого опыта, знаний, культуры. Основное внимание направлено на метафорическое использование соматизмов. Названия частей тела человека как элементы лексической системы языка являются древнейшими и часто употребляемыми, такая лексика называется соматической и она является одной из древнейших универсальных групп слов во всех языках мира, создавая соматический код культуры. Фразеологизмы с соматическим компонентом отражают поведение, характер, черты, психическое и социальное положение человека, физические качества индивида, что накладывает особый акцент на код культуры, который можно считать базовым, потому что испокон веков тело человека было источником познания и осмысления мира. Сделан вывод, что код культуры не может отражать исторические события или социальные процессы, но содержит бытовые ситуации морально-этические, трудовые, интеллектуальные эмоциональные характеристики индивида.

Ключевые слова: соматизм, фразеологизм, соматический код культуры, образность, культура, метафоричность, антропоцентричность, англоязычная картина мира.

Reshetova Elena. The Somatic Culture Code in the English-Speaking World Picture. The article focuses on the investigation of the somatic culture code used for expressing the process of language conceptualization in English-speaking world picture. Understanding the culture code is carried out by using the language of a culture. It is seen not only as a product of human activity, but also as a means of communication, as a means of preserving or formation of human experience, knowledge and culture. Main attention is paid to metaphorical aspect of somatic lexical units. The names of parts of the human body as lexical elements of a language are the oldest ones and are of constant use, this vocabulary is called somatic and it is one of the oldest universal groups of words in all languages, creating the somatic culture code. We reached a conclusion that the culture code can not reflect the culture of historical events or social processes, but includes everyday situations ethical, human, intellectual, emotional characteristics of the individual (a person). We came to the point that it does not reflect historical events or social processes, but consists of domestic situations or mental and ethical, labour, intellectual emotional characteristics of the a person.

Key words: somatism, phraseological unit, somatic culture code, vividness, culture, metaphoric, anthropocentric, English-speaking world picture.

Стаття надійшла до редколегії
14.01.2015 р.

УДК 811.111:165.194

Мар'яна Томенчук

Ключові лінгвокультурні концепти в американському варіанті сучасної англійської мови

У статті розглянуто національно марковані концепти, притаманні американському варіанту сучасної англійської мови. Основну увагу зосереджено на вивченні вербально реалізованих ключових концептів, які складають ядро національно маркованої концептосфери американців і сприяють глибшому розумінню різно-